

De Rekenkamercommissie

Eindrapport onderzoek indicatoren programmabegroting

2010

De raad verzocht de RKC om advies uit te brengen over de indicatoren bij de programmabegroting, vanwege de beperkte tijd toegespitst op één programma. De rkc heeft gekozen voor programma "7 – Veiligheid", in aansluiting op het onderzoeksrapport over het veiligheidsbeleid eerder dit jaar.

II. Bevindingen van de rekenkamercommissie

A. Inleiding.

Op 28 juni 2010 heeft de raad besloten de aanbevelingen van de rekenkamercommissie naar aanleiding van haar onderzoek naar het Veiligheidsbeleid van de gemeente Zoetermeer integraal over te nemen. Tevens heeft de raad bij die gelegenheid het college opdracht gegeven die aanbevelingen te betrekken bij het opstellen van de nieuwe nota Veiligheidsbeleid. Die nota is in het collegeprogramma aangekondigd. In de concept-Programmabegroting 2011-2014 is (blz 60,2^e alinea) vermeld dat de kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2011-2014 "De veiligheid geborgd" leidraad zal zijn voor "een integralere aanpak van veiligheid".

De aanbevelingen van de rekenkamercommissie waren onder meer:

- het aantal indicatoren voor doelbereik te beperken
- in de begroting doelen, activiteiten en kosten op elkaar te laten aansluiten, omdat anders de doelmatigheid niet te beoordelen valt.

De rekenkamercommissie heeft in haar onderzoekprogramma voor 2010 aangekondigd stelselmatig de aansluiting tussen diverse documenten in de planning- en controlcyclus - met name tussen begroting en jaarstukken - tegen het licht te gaan houden. De rekenkamercommissie is verheugd dat de raad op 3 juni 2010, tijdens het resultatendebat over 2009, motie 5A heeft aangenomen. Deze behelst het verzoek aan de rekenkamercommissie om de raad jaarlijks te adviseren over de beleidsresultaten in het jaarverslag en de jaarrekening. Dit sluit goed aan bij ons hiervoor vermelde voornemen, dat er met name op gericht is de raad bij te staan in haar kaderstellende en controlerende rol.

In dat licht plaatst de rekenkamercommissie ook het raadsverzoek van 13 september jl om tevoren te adviseren over in de concept-Programmabegroting 2010-2014 opgenomen indicatoren.

B. Doelen en tussendoelen; effect-indicatoren en prestatie-indicatoren.

"Wat willen we bereiken; wat gaan we daarvoor doen; wat mag het kosten". Sinds een aantal jaren is die trits bepalend voor opzet, inrichting en invulling van de begroting en zijn (programma)onderdelen. Doelen en tussendoelen geven richting aan te bereiken effecten. Indicatoren – anders gezegd – meetfactoren zijn hulpmiddelen om te achterhalen of het beleid op koers ligt, dan wel bijsturing gewenst is. Zeker als het resultaat van de beleidsambitie verderop in de tijd ligt – en dat is bij een meerjarig programma het geval – is het benoemen van tussendoelen en het stelselmatig monitoren van de voortgang raadzaam. Nog eind 2009 heeft de (vorige) raad in een, met overgrote meerderheid van stemmen, aangenomen amendement het belang van meetfactoren onderstreept. In dat amendement op raadsbesluit 090597 is ook aangegeven dat het vaststellen van meetfactoren behoort bij de kaderstellende bevoegdheden van de raad als aanstuurder van beleid.

Bovenal geldt evenwel dat beleidsdoelen – wat willen we bereiken – scherp omschreven moeten zijn: wat moet de nagestreefde **maatschappelijke** situatie zijn aan het eind van de beleidsperiode; welk **maatschappelijk** effect moet zijn opgetreden. En: is het beleidsdoel SMART (Specifiek meetbaar, aanwijsbaar, realistisch, tijdgebonden) geformuleerd? Als dat niet het geval is, wordt het benoemen van relevante indicatoren/meetfactoren erg lastig. Zij moeten immers een graadmeter zijn en houvast bieden. De scherppte van de doelbepaling is maatgevend voor de betekenis van een indicator.

Dat laatste geldt niet alleen voor de zgn. effect-indicatoren, maar ook voor de prestatie-indicatoren: welke prestatie gaat/laat het college leveren? Tot welk resultaat leidt dit in de gemeentelijke organisatie?

C. Het toetsingskader van de rekenkamercommissie.

De rekenkamercommissie hanteert het volgende toetsingskader bij de beoordeling van de inrichting en werking van de planning- en controlcyclus:

I. Er is sprake van het volgende hoofdstramien bij de opzet, inrichting en inhoud van documenten:

- a. *wat willen we bereiken:*
*onderverdeeld in: * programmadoel*
** hoofddoel en evt. daarbinnen*
** subdoel;*
Nb: bij een meerjarig programma is het opnemen van tussendoelen gewenst.
- b. *effect-indicatoren, gekoppeld aan benoemd doel;*
Nb: monitoring en rapportage te bepalen aan de hand van de indicatoren.
- c. *wat gaan we daarvoor doen: prestatiedoelen van gemeente, gekoppeld aan benoemd doel,*
- d. *prestatie-indicatoren, gekoppeld aan prestatie*
- e. *Wat gaat dat kosten: kosten(posten) gekoppeld aan (doel en) prestatie.*

II. Beleidsdoelen zijn SMART geformuleerd.

III. Er is sprake van volledigheid: het programma(onderdeel) komt overeen met eerder geformuleerde doelen in het bestuursprogramma.

IV. Er is sprake van consistentie: de geformuleerde doelen hebben onderlinge samenhang (met name hoofd-,sub- en tussendoelen)

D. De concept-programmabegroting 2011-2014.

Oogmerk van de programma's is gestalte geven aan de ambities van het college. Om met behulp van het programma een gewenste maatschappelijke **situatie/ een effect** te bereiken. Concreet benoemd, zodat die situatie/dat effect merkbaar, meetbaar en liefst ook nog (mede) toerekenbaar is aan de inzet/prestatie van de gemeente.

De formulering van die ambitie doet er dus toe. Met name als wordt aangegeven "wat wil het programma bereiken" luistert dat nauw. In dat opzicht zijn nogal wat formuleringen in de concept-programmabegroting – net als in vorige - niet helemaal aan de maat. Vaak is alleen een redactionele aanpassing nodig. Soms volstaat dat niet en dan heeft dat ook zijn weerslag op de "afrekenbaarheid". Soms blijft de beschrijving steken bij het benoemen van activiteiten. Een voorbeeld van "onzuivere" formulering is te vinden in programma 1, onderdeel 1.2 (blz 14). Daar staat als te bereiken maatschappelijk effect: Hoogwaardig handhaven. Wat gaat/laat het college daarvoor doen: Voorkomen van onrechtmatig gebruik en misbruik van uitkeringen *met behulp van* Hoogwaardig Handhaven. Een andere voorbeeld staat in programma 3, onderdeel 3.1. Blijkens dat onderdeel wil het college bereiken dat "de biodiversiteit zo *mogelijk wordt verbeterd*". In

datzelfde programma staan evenwel ook als doel: Europese norm voor luchtkwaliteit *is behaald* en *Burgers brengen meer* naar inzamel punten, met daaraan duidelijk gekoppelde effect-indicatoren.

E. Programma 7: Veiligheid.

Conform het verzoek van de raad heeft de rekenkamercommissie zich vanwege de korte beschikbare tijdspanne beperkt tot het meer diepgaand onder de loep nemen van één programma: het Programma Veiligheid in de concept-Programmabegroting 2010-2014. Daarbij heeft de rekenkamercommissie allereerst gekeken naar de kwaliteit van de doelstellingen, omdat de formulering ervan niet los kan worden gezien van de kwaliteit van de effect-indicatoren. Daarnaast is de volledigheid en de aansluiting van deze indicatoren bezien. Ten aanzien van de te leveren prestaties met bijbehorende indicatoren en kosten is eveneens gekeken naar deze aspecten.

E.1 : De algemene omschrijving van het programma.

In de inleidende passage van het programma Veiligheid (blz 60; 2° alinea) staat:

De ambitie van het college is dat veiligheid in Zoetermeer in 2014 een rapportcijfer 7,0 krijgt.

Verderop is omschreven **wat het college met het programma wil bereiken:**

- **In 2014 moeten criminaliteit en overlast zichtbaar zijn teruggedrongen en**
- **In 2014 moeten inwoners, ondernemers en bezoekers zich veiliger voelen in de stad.**

Een en ander wordt nader uitgewerkt in 4 deelgebieden, waarvoor als volgt is geformuleerd wat het college wil bereiken:

7.1 Bewoners en ondernemers leveren actief een bijdrage aan de veiligheid in hun buurt

7.2 Voorkomen en verminderen van overlast, geweld en criminaliteit.

7.3 Directe en indirecte gevolgen van een ramp voorzien en beheersen

7.4 Het verstevigen van de gemeentelijke regierol ten aanzien van veiligheidsbeleid.

Beoordeling doelen en effect-indicatoren:

Het college omschrijft het maatschappelijk effect als een rapportcijfer.

Het college noemt als algemene effectindicator voor het gehele programma, dat in 2014 stapsgewijs "de gemiddelde waardering voor objectieve en subjectieve veiligheid binnen Zoetermeer" moet toenemen van 6,8 (nulmeting 2009) naar 7,0. (blz 61). Bronnen zijn de Omnibusenquête en de Integrale Veiligheidsmonitor.

De *gemiddelde waardering* moet dus beter zijn dan aan de start van het programma voor twee zaken: de objectieve en de subjectieve veiligheid. Op zich goed onderscheidbare begrippen, zodat voor elk een eigen **norm** kan worden bepaald als beleidsdoel. Maar beoogt het college dat **elk van beide** er beter voor komt te staan? En wegen beide elementen van het na te streven beleidsdoel even zwaar of hebben ze een verschillend gewicht? Dat wordt niet duidelijk. Onduidelijk is ook of elke wijk even "zwaar" weegt. Een eventueel verschil tussen wijken kan van belang zijn voor beleidsstappen in het kader van integraal wijkgericht beleid.

Het is aan de raad om te bepalen of zij zich kan vinden in beide formuleringen.

Op grond van de criteria van SMART valt daar volgens de rekenkamercommissie op af te dingen (waar het gaat om de aspecten specifiek en meetbaar)

Volledigheid en consistentie:

Omdat de kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2011-2014 nog niet is vastgesteld, kan de volledigheid van de concept-programmabegroting in dit stadium niet worden beoordeeld.

Wel is vergelijking met het collegeprogramma 2010-2014 mogelijk. In het hoofdstuk "Leefbare, veilige en duurzame wijken" zijn op de blz 18 en 19 voor het kernthema Veiligheid diverse acties, maatschappelijke effecten en "extra" uitgaven opgenomen.

In de concept-programmabegroting komen de meeste acties, effecten en extra kosten terug, maar niet volledig.

Aankondigingen uit het collegeprogramma, die niet (zichtbaar) opgenomen zijn in de concept-programmabegroting zijn:

- *Maatschappelijke effecten*: minder diefstal en geweld tegen personen en goederen; in en rondom het centrum worden fietsen "bewaakt" gestald met minder diefstal tot gevolg.
- *Hoe bereiken we dat*: subsidiëring bewaakte fietsenstalling
- *Wat kost het extra*: **mobiel jongeren team 150.000 euro in 2011 (wel vanaf 2012; zie programma 4 op blz 38); bewaakte fietsenstallingen 100.000 euro structureel.**

Buiten het programma Veiligheid zijn ook enkele onderdelen van de begroting vermeld, die (mede) veiligheidsaspecten behelzen. Dit betreft o.a. in programma 12 verkeersveiligheid en aanpak stille en enge plekken en in programma 4 mobiel jongeren team. In het kader van deze quick-scan heeft de rekenkamercommissie de onderdelen buiten programma 7 niet beoordeeld.

De vorige (lopende) programmabegroting kende:

-dezelfde hoofddoelstelling (heette toen: een van de belangrijkste doelstellingen)

-4 doelen

-6 effect-indicatoren: alleen voor doel 1 (4 stuks) en doel 2 (2 stuks)

-7 prestatie-indicatoren: alleen voor de doelen 1 tm 3

De concept-begroting 2011-2014 kent:

-de behandelde hoofddoelstelling (met indicator)

-4 doelen

-10 effect-indicatoren (0 voor doel 4)

-20 prestatie-indicatoren

Grosso modo komen de 4 "oude" doelen terug in de eerste 3 "nieuwe". Nieuw is doel 4. Het verstevigen van de gemeentelijke regierol ten aanzien van veiligheidsbeleid.

1 indicator is verdwenen: aantal aangiften van overtredingen en misdrijven neemt over een periode van 4 jaar af met 10%.

Nieuwe indicatoren zijn, naast de behandelde voor de hoofddoelstelling, de volgende 5:

- % inwoners dat overlast van groepen jongeren als bedreigend ervaart

- % inwoners dat vindt dat diefstal uit auto's in de buurt vaak voorkomt

- het % huishoudens met rookmelders

- het % huishoudens met een noodpakket

- % uitrijdingen binnen 8 minuten ter plaatse bij spoedeisende calamiteiten. (Blijkens een voetnoot op

blz 63 maakte deze indicator alsnog deel uit van de "bijgewerkte" programmabegroting 2010-2013)

7. 1. : Wat willen we bereiken: Bewoners en ondernemers leveren actief een bijdrage aan de veiligheid in hun buurt.

Beoordeling beleidsdoel en effect-indicatoren:

Er is een gewenste maatschappelijke situatie omschreven: bewoners en ondernemers vervullen een actieve rol. Twee effect-indicatoren zijn voor het college maatgevend voor het bereiken van die situatie:

- a. het % *inwoners* dat aangeeft "*wel eens iets gedaan te hebben*" om de veiligheid in buurt/wijk te verbeteren stijgt van 28 (2009) naar 36 in 2011,2012 en 2013 en loopt op naar 38% in 2014.
- b. het % *inwoners* dat zich "*persoonlijk verantwoordelijk voelt*" voor veiligheid in de buurt/wijk stijgt van 65 (2009) naar 74 (2011) en vervolgens elk jaar met 1% naar 77% in 2014.

Het college noemt als risico dat inwoners en ondernemers niet kunnen worden verplicht om zelf actief iets te doen aan veiligheid in de buurt/wijk.

Het volgende valt op:

1. de indicatoren verschaffen geen gegevens over ondernemers.
2. de indicator onder b heeft geen betrekking op activiteit maar betreft alleen het gevoelen van bewoners.
3. de indicator onder a stelt "*wel eens iets gedaan hebben*" gelijk aan het "*actief leveren van een bijdrage*".

Daarmee zijn beide indicatoren onvoldoende specifiek om inzicht te bieden in de mate waarin het in 7.1 omschreven effect is bereikt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het college geeft bij "wat gaan we daarvoor doen?" aan 5 activiteiten in te zetten om het gewenste effect tot stand te brengen c q te bevorderen. Voor geen enkele actie is aangegeven wanneer en hoelang deze wordt ondernomen. Er is geen sprake van prestatie-indicatoren. Daardoor is het college niet afrekenbaar op de voortgang.

3 van de 5 vermelde acties zijn geformuleerd als inspanning van de gemeente. In 1 geval is een maatschappelijk effect aangegeven, maar geen actie van gemeentewege. Dat geldt voor "Wijk en agent samen *is in elke wijk actief*". De omschrijving "alle winkelgebieden hebben de herkeuring van Meerbloem gehad" is het resultaat van gemeentelijk handelen.

Kosten.

Er wordt slechts beperkt inzicht geboden in de kosten van het blok "Wat gaan we daarvoor doen". Daarmee voldoet het college niet aan een onderdeel van raadsbesluit 100250 van 28 juni 2010, te weten de opdracht om "in de begroting doelen, activiteiten en kosten op elkaar aan te laten sluiten". De begrotingstabel voor programma 7 op blz. 200 biedt geen inzicht. Op blz 65 worden in de toelichting op programmaonderdeel 7.1 onder "Lasten" geen concrete bedragen vermeld. Onder 7.2 is vermeld dat voor de invoering van burgernet 30.000 euro beschikbaar is. Dit sluit niet aan bij het blok nieuw beleid collegeprogramma (blz 60) waar voor dit onderwerp in 2012 en 2013 telkens 30.000 is vermeld. Bovendien is het onlogisch deze kosten niet aan onderdeel 7.1 toe te rekenen.

7.2. Wat willen we bereiken: Voorkomen en verminderen van overlast, geweld en criminaliteit.

Beoordeling beleidsdoel en effect-indicatoren:

De ambitie van het college is helder, maar als te bereiken maatschappelijke situatie/ te behalen effect lastig te verwoorden. Zo kun je niet iets een beetje "Voorkomen" : het lukt wel of niet. "Verminderen" kan wel met stapjes en dus in bijv. % worden uitgedrukt.

Het college heeft 5 effect-indicatoren opgenomen, die zicht moeten bieden op het behalen van het beleidsresultaat. 3 ervan zijn ook indicator in het lopende programma 2010-2013. De indicatoren zijn concreet omschreven, maar er zijn geen streefcijfers aan gekoppeld. Bij 4 van de 5 is een score van 2009 als nulmeting opgenomen. Elk volgend jaar moet "beter" zijn dan het vorige.

De meefactoren zijn niet dekkend als het gaat om inzicht te krijgen in de stand van overlast of criminaliteit. Ten aanzien van geweld is dat nog het meest het geval. Indicator is het aantal *aangiften* van geweld per 1000 inwoners. Maar, zoals de rekenkamercommissie al eerder opmerkte (conclusie 2 in de Bestuurlijke nota onderzoek veiligheidsbeleid ; november 2009) het aantal aangiften wordt door tenminste 2 factoren bepaald: het aantal misdrijven en de aangiftebereidheid van burgers

De andere 4 effect-indicatoren zijn:

- % inwoners dat zich zelden of nooit onveilig voelt in Zoetermeer
- % inwoners dat zich zelden of nooit onveilig voelt in eigen buurt
- % inwoners dat overlast van groepen jongeren als bedreigend ervaart
- % inwoners dat vindt dat diefstal uit auto's in de buurt vaak voorkomt.

Vanuit de insteek "objectieve veiligheid" bieden de gekozen indicatoren beperkt zicht op het voorkomen en verminderd zijn van overlast, geweld en criminaliteit.

Deze indicatoren passen met name bij de "subjectieve veiligheid" en kunnen moeilijk als maatgevend worden beschouwd voor de objectieve veiligheid. De laatste indicator heeft daarnaast slechts betrekking op één aspect van criminaliteit: diefstal uit auto's.

Wat gaat het college doen?

Voor dit programma-onderdeel zijn 8 activiteiten vermeld:

1. Cameratoezicht: continuering cameratoezicht (Mandelabrug)
2. Uitbreiden project Streetwatch (het veiliger maken van de omgeving van het schoolgebouw door leerlingen)
3. Veilig Stappen: continuering Veilig Stappen Bus en maandelijkse handhavingsacties politie in het uitgaansgebied
4. Het houden van toezicht en handhaving in de openbare ruimte plus uitbreiding van het aantal toezichthouders
5. Investeren in sociale veiligheid openbaar vervoer
6. Aanpak jaarwisseling
7. Alcoholnuttigingsverbod op schoolpleinen
8. Onderzoeken en mogelijk invoeren collectieve horecaontzegging.

Aan deze activiteiten zijn 3 prestatie-indicatoren gekoppeld:

- a aantal toezichthouders (in 2010 13,5 fte) neemt toe.
- b. aantal handhavingsacties openbaar vervoer & stations stijgt van 1 (2010) naar 3 in 2011 en 4 in de jaren daarna.
- c. uitbreiding aantal fte politie bij bureau Zoetermeer: aantal fte neemt in 2013 en 2014 telkens met 15 fte toe van 211 in 2010 naar resp. 223 en 236
Als risico is vermeld dat verdeelsleutel in regio Haaglanden maatgevend is.

Deze prestatie-indicatoren zijn niet “dekkend” voor de 8 vermelde activiteiten. Ook is voor de activiteiten 2, 5, 7 en 8 niet aangegeven wanneer deze plaatsvinden c.q. worden afgerond.

Kosten:

Uit het blok Nieuw beleid (blz 60) kan worden afgeleid dat voor de aanpak jaarwisseling in 2012, 2013 en 2014 100.000 euro wordt uitgetrokken en voor Sociale veiligheid Randstadrail tm 2014 20.000 euro. Als laatste staat onder nieuw beleid vermeld dat voor projecten veiligheid (tm 2014) 100.000 beschikbaar komt.

Ook hier geldt dat de begrotingstabel op blz 200 geen inzicht biedt. De toelichting op de lasten (blz 65) geeft voor programmaonderdeel 7.2 beduidend meer informatie dan voor onderdeel 7.1 het geval is. Toch is geen sprake van volledigheid.

7.3. Wat willen we bereiken? Directe en indirecte gevolgen van een ramp voorzien en beheersen.

De gemeente is in staat om inwoners te informeren over de risico's van het verzorgingsgebied en bij een ramp te helpen en te evacueren.

Beoordeling beleidsdoel en effect-indicatoren:

Dit maatschappelijk effect, ook opgenomen in de huidige programmabegroting 2010-2013, is in zoverre “bijzonder” dat het in wezen een opdracht aan de gemeente is om “klaar” te zijn voor het geval er onverhoopt sprake is van een ramp. Via 2 van de 3 vermelde effect-indicatoren moet blijken, dat dat niet alleen voor de gemeentelijke instanties geldt, maar ook voor de inwoners van Zoetermeer. Het valt op dat, anders dan programma-onderdeel 7.1, het college nu niet als risico aanmerkt dat burgers niet kunnen worden verplicht om zelf op dit punt actief te zijn

De bedoelde effect-indicatoren zijn nieuw. Het verband van de eerste effect-indicator met hetgeen het college wil bereiken is niet op voorhand duidelijk. Deze indicator heeft namelijk betrekking op “het % huishoudens met rookmelders”. Dat verband is er wel met de tweede indicator: “het % huishoudens met een noodpakket”.

Over die percentages doet het college alleen de kwalitatieve uitspraak dat ze elk jaar hoger moeten zijn, te beginnen in 2011. De cijfers van 2010 – de nulmeting – zijn nog niet ingevuld. De derde effect-indicator luidt: 80 % uitrijdingen binnen 8 minuten ter plaatse bij spoedeisende calamiteiten. Deze indicator komt overeen met de wettelijke norm voor brandweer en hulpdiensten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het college vermeldt 4 activiteiten, maar verbindt daar geen tijdpad aan. Zij luiden:

- *De gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie is opgeleid en multidisciplinair geoefend.* Hier is sprake van een resultaat. De bijbehorende prestatie-indicator “deelname gemeente Zoetermeer aan 1 multidisciplinaire regionale oefening per jaar” kan er op duiden dat het geoefend zijn jaarlijks onderhoud vergt.
- *Het verankeren van kennis met betrekking tot de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen binnen de gemeente.* De rekenkamercommissie vindt het opvallend dat hier geen prestatie-indicator aan is verbonden. Ook is in de toelichting op de begroting onder “Lasten” bij punt 7.3 niets vermeld over eventuele kosten.

- *Input leveren voor het regionaal crisisplan dat onder regie van de Veiligheidsregio Haaglanden wordt opgesteld. De uitvoering van het plan is op lokaal niveau. De rekenkamercommissie neemt aan dat die uitvoering een taak is van de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie.*
- *Communiceren met en voorlichten van de inwoners over de risico's, rampen en zware ongevallen. Ook in dit geval is geen informatie te vinden over de duur en de kosten van deze activiteiten.*

Prestatie-indicatoren:

Hier worden geen indicatoren, maar – goed afrekenbare – prestaties vermeld. Als tweede prestatie-indicator is vermeld dat er jaarlijks 1415 controles plaatsvinden conform het controleplan preventie brandveiligheid. De rekenkamercommissie heeft geen verband kunnen constateren met een van de 4 onder het hoofd “wat gaan we er voor doen” vermelde “prestaties”.

Kosten:

Er worden bij “Lasten 7.3.” geen kosten toegelicht die een *directe* relatie hebben met de 4 prestaties. Wel wordt aangegeven wat de *bijdrage* aan de Veiligheidsregio Haaglanden is (8.636.000 euro) en dat er voor de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie in 2011 267.000 euro *beschikbaar* is.

7.4. Wat willen we bereiken? Het verstevigen van de gemeentelijke regierol ten aanzien van veiligheidsbeleid.

Hier is geen sprake van een maatschappelijk effect. Er is ook geen effect-indicator opgenomen. Wel is vermeld wat het college “daarvoor gaat doen”:

- Aansluiten bij het veiligheidshuis Haaglanden
- Informatie over integraal veiligheidsbeleid op de website van Zoetermeer veilig.nl voor bewoners en ondernemers
- Inzetten van Zoetermeerbanen om veiligheid in de buurt te verbeteren.

Er zijn geen prestatie-indicatoren opgenomen. Er is geen informatie over eventuele lasten, anders dan de hiervoor bedoelde – onder 7.3. toegelichte – bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden.